

solen posar a un bou de feina, no gaire gros, panxudet» (Camps Merc., *BDLC* VIII, 263) i *betzigo* «certa classe de granot», id. (ib.). *Betzol* 'neci' mall.: «ja ho veus si estaràs de bé: / jo som un senyor tot sol; / si tu no fas es *betzol*, / tot te serà bo de fer», PdAPenya (*IdOr* I, 73); BFerrà (*Com.* I, *IdOr*, 135); «beneït criad que les monges tancades solien tenir per enviar a part o banda» (*BDLC* x, 62), cf. els *beneïtons* del Monestir de Montserrat. Com explicà bé Spitzer (*LexikK*, 29) es passa de 'panxut' a 'feixuc' i 'matusser'. *Bitzol* (*AlcM*). *Betzals*. *Betzanada*. *Betzeta*. *Betzolada*. *Betzum*.

Amb el canvi fonètic, tan corrent, de *bo/bu*, en *go/gu*, tenim: eiv. *gotzo* 'panxut' (*BDLC* x, 63), «tripón» (PzCabr.); To. Forteza cita el nom del *sen Gotze*, a Manacor. Passant de la idea de 'gros volum' a 'gros nombre': *gatzó(r)* 'munió', 'cort, colivada' (*BDLC* XIII, 1; XIII, 212); «el Rey Herodes y els Caïfassos de la Lliga, ab tota la *gatzor* i escolans d'amèn, que --- elze van cou-cou» (*AMAlcover*, *BDLC* XI, 65).

CPT.: +*Esbotza-caixes* 'rebuta-caixes, cambriolers': «Mentres França, Alemanya, Itàlia i Anglaterra veuen consolidar-se i purificar-se cada dia més la funció electoral del poble, aquí aniríem a raure a una oligarquia d'*esbotza-caixes*, que an'ns farien perdre l'agre de l'ideal», Coromines («El Poble Català», 1911). *Esbotza-moques*. *Esbutza-pans*.

1 Amb aquest i els tres anteriors entrem a frec de **BATZEGAR**.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS:
butza, *betzo*, *bitza*, *estar en bitza*, *bitzac*, *esbutzada*, *esbutzament*, *esbutzegada*, *embotzegar-se*, *botzegut*, *botzigada*, *botzida*, *butzó*, *butzada*, *butzim*, *butzar*, *butzarrut*, *butzeta*, *butzó*, *butzoc*, *betzà*, *betzana*, *betziga*, *betzigo*, *betzol*, *bitzol*, *betzals*, *betzanada*, *betzeta*, *betzolada*, *betzum*, *esbotza-caixes*, *esbotza-moques*, *esbutza-pans*.

Esbrajada, V. *bař* *Esbragassat*, V. *braga* *Esbrajada*, *esbramar*, *esbramatec*, *esbramir*, *esbramuc*, -*mugar*, V. *bramar* *Esbrancar*, *esbrancassat*, V. *branca* *Esbrandir*, V. *brandir* *Esbranzida*, V. *embranzida* *Esbraonar*, -*at*, V. *braó* *Esbavadada*, *esbravador*, *esbravadura*, *esbravament*, *esbravar*, *esbraveir*, V. *bař* *Esbrec*, *esbreçar*, V. *bretxa* *Esbregar*, V. *bregar* *Esbrell*, *esbrellar*, V. *esberlar* *Esbrequellar*, -*elladura*, V. *bretxa* *Esbrinadis*, *esbrinador*, *esbrinament*, *esbrinar*, V. *bri* *Esbrinsat*, V. *vinça* *Esbroar*, insegur que estigui ben llegit (potser per *esbregar*, supra), V. *bregar* *Esbrocalar*, *esbrocar*, V. *broc* *Esbrollanc*, V. *esvoranc* (BORA) *Esbrollar*, *esbrollim*, V. *brollar* *Esbromadora*, *esbromar*, V. *bromera* *Esbronc*, *esbroncada*, *esbroncador*, *esbroncar*, V. *bronc* *Esbroquelladura*, *esbroquellar*, V. *broc* *Esbrossar*, *esbrossellar*, V. *brossa* *Esbrostar*, *esbrosstimar*, V. *brosta* *Esbrotar*, *esbrotollar*, *esbrotonar*, V. *brotar* *Esbruf*, *esbrufada*, *esbrufar*, V. *brufar* *Esbrunyir*, V. *brunyir* *Esbrusnada*, V. *brusnada* *Esbucament*, *esbucar*, V. *buc* *Esbudellar*, *esbudeller*, V. *budell* *Esbufec*, es-

bufegar, *esbufegós*, V. *bufar* *Esbull*, *esbulladissa*, *esbulladis*, *esbular*, V. *embullar*

ESBURBAT, 'eixelebrat, barroer', mot només mallorquí i solament de data moderna, derivat d'un radical incert, perquè se li veuen dues o tres derivacions sostenibles. □ 1.ª doc.: 1815.

«Sa petita era una ramarol, *esburbada*, trempallams, de ses igoladures de Judes» en la *Rondaya de Rondays* de Tomàs Aguiló. El *DFgra.* defineix «inconsiderat, qui fa ses coses ab massa pressa; *atronado*, *tolondrón*»; *DAmen.* igual, i afegeix «a lo *esburbat* mod. adv. sin reflexión, reparo o advertencia; a *topatolondro*; inconsulte». «Tonina, lleva'm sa manta; a poc a poc: vés alerta / an aquest vel! *Esburbada!* / Ara du'm es maridet», Bartomeu Ferrà (*Com.*, *IdOr*, I, 98): «Alerta! No sigueu *esburbats*... Aquests animals són molt traidors i donen *el salto de la tigre* ---», M. del S. Oliver (*L'hostal de la Bolla*, 75); «sembla impossible que un home tan *esburbat*, com ell en matèries econòmiques, hagués pogut arribar a arreplegar una quantitat d'aquesta magnitud», LVillalonga (*Bearn*, introd., p. 25). *AlcM* en cita també exs. en les poesies de T. Aguiló i en les Rondalles d'*AMAlcover*; i el *DAG.*, en un poeta floralesc de 1888.

De l'origen només Moll diu quelcom, en *AlcM*: «sembla relacionable amb el prov. *esburbà* 'esbudeïllar, buïdar el ventre d'un animal, i en aquest cas seria derivat del ll. BURBALIA 'budells', però no es veu clara l'evolució del significat», i remet al *FEW*, s. v. *burbalia*. En tot cas, és massa, parlar de mot «llatí» per a un terme només doc. en glosses tardanes, i sense arrels llatines. D'altra banda, també remet a una breu nota de Spitzer (*LexikK*, 32n.) que, sense fer referència al mot mallorquí, deriva de *VULVA* (o *VOI.VA?*) el mot provençal, afegint-hi gc. ant. *s'esburbà* «s'evellir, se lever» en el *Catounet Gascoun* de GAdér (S. XVII).

Esburbà (pres. *esbuerbe*) és mot realment de la llengua de Mistral: «fau que ducbe, / cridavo l'un, emai qu'*esbuerbe* / tóuti li loup», *Calendau*. No hem de rebutjar aquesta connexió, i potser subutilitzant una mica trobaríem una explicació semàntica; si bé cal reconèixer que ni la necessitat de subutilitzar, ni l'absència d'altres rastres de l'existència del mot provençal en la nostra llengua (passat del val. *borumballes* 'flocs, encenalls', però ja es veu que aquest té forma i significat ben llunyans), no ens animen a contentar-nos-en.

També podríem derivar-ho del mall. i men. *burba*, *burbes*, 'grosella', que fóra geogràficament més pròxim; com a base morfològica, més lliure d'objeccions; i potser es prestaria a explicar millor el sentit, pel gust agre dolç («mitja figa, mig raïm») de la grosella, ço que ha donat lloc al significat figurat que li entenen a Lluçmajor de «persona inepta». És veritat que els qui no creguin raonable una etimologia primària que se'ls suggereixi per a *burba* podran pensar si, més que derivar *esburbat* de *burba*, no es podria tractar d'un mot extret regresivament d'aquell: 'grosella' < 'fruiteta de gust *esburbat*'.

Pel que fa a l'etimologia de *burba* solament podríem